ZAKON O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICA SA DJECOM ("Sl. glasnik Unsko-sanskog kantona", br. 9/2026 - prečišćen tekst)

ZAKON O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICA SA DJECOM

("Sl. glasnik Unsko-sanskog kantona", br. 9/2026 - prečišćen tekst)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim Zakonom, a u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16, 40/18 i 16/23 - u daljem tekstu: federalni zakon) na području Unsko-sanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) pobliže se uređuju:

- socijalna zaštita građana i njihovih porodica;

- iznosi novčanih i drugih davanja, uvjeti i postupak sticanja prava iz socijalne zaštite i korisnici prava iz socijalne zaštite;

- osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite i postupak osnivanja invalidskih udruženja;

- uvjeti, način, postupak i finansiranje prava porodice sa djecom;

- finansiranje i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

Član 2

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom je od interesa za Kanton.

II SOCIJALNA ZAŠTITA

1. Korisnici socijalne zaštite

Član 3

U smislu ovog i federalnog zakona korisnici socijalne zaštite su osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe:

1. djeca bez roditeljskog staranja;

2. odgojno zanemarena djeca;

3. odgojno zapuštena djeca;

4. djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama;

5. osobe s invaliditetom i osobe ometene u psihičkom i fizičkom razvoju;

6. materijalno neosigurane i za rad nesposobne osobe;

7. stare osobe bez porodičnog staranja;

8. osobe s društveno neprihvatljivim ponašanjem;

9. osobe i porodice u stanju socijalne potrebe kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite;

10. disfunkcionalne porodice;

11. lica i porodice koje nemaju dovoljno prihoda za podmirenje osnovnih životnih potreba;

12. žrtve nasilja u porodici.

Lica i porodice koje nemaju dovoljno prihoda za podmirenje osnovnih životnih potreba su ona koja bi svoju socijalnu djelatnost trebala ostvarivati od primanja iz člana 14. ovog Zakona, a ta primanja nisu dovoljna za podmirenje njihovih potreba.

Disfunkcionalnom porodicom u smislu ovog Zakona smatra se porodica u kojoj je došlo do teških poremećaja u odnosima (između roditelja i djece, roditelja međusobno, između djece međusobno i između bračnih partnera), koja zbog teških socijalno- zdravstvenih, ekonomskih i stambenih uvjeta ne može izvršavati osnovne funkcije.

Ne smatraju se osobama u stanju socijalne potrebe u smislu ovog i federalnog zakona osobe koje posjeduju uređaj na motorni pogon (automobil, kamion, traktor i sl.) kao ni uređaj čijom upotrebom osoba može steći određenu imovinsku korist.

Žrtva nasilja u smislu ovog Zakona je svaki član porodice koji je izložen radnjama nasilja u porodici iz člana 7. Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

2. Prava iz socijalne zaštite

Član 4

Prava iz socijalne zaštite u smislu ovog i federalnog zakona su:

1. novčana i druga materijalna pomoć;

2. osposobljavanje za život i rad;

3. smještaj u ustanovu socijalne zaštite;

4. usluge socijalnog i drugog stručnog rada;

5. kućna njega i pomoć u kući;

6. i drugi oblici socijalne zaštite koje propisuju općina i Kanton.

2.1. Uvjeti i postupak sticanja prava na novčanu naknadu i drugu materijalnu pomoć

Član 5

Novčana i druga materijalna pomoć sastoji se od:

a) stalne novčane pomoći;

b) novčane naknade za pomoć i njegu drugom osobom;

c) druge materijalne pomoći.

Član 6

Pravo na novčanu i drugu materijalnu pomoć imaju osobe i porodice pod uvjetima utvrđenim ovim i federalnim zakonom.

Pravo na pomoć iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u nadležnom organu općine na čijem području osoba i porodica imaju prebivalište u skladu sa ovim Zakonom.

Član 7

Osnovica za obračun novčanih primanja utvrđenih ovim Zakonom se utvrđuje periodično i u skladu sa planiranim i osiguranim sredstvima, odlukom Vlade Kantona na prijedlog Kantonalnog ministarstva zdravstva i socijalne politike.

Za pojedina novčana primanja može se utvrditi različita osnovica prema potrebi.

Član 8

Nesposobnim za rad, odnosno spriječenim u ostvarivanju prava na rad u smislu ovog Zakona smatraju se osobe predviđene članom 23. federalnog zakona.

Član 9

Nalaz i mišljenje o nesposobnosti za rad lica iz člana 23. tačka 1. federalnog zakona u prvom i drugom stepenu daje Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja.

Stručnu Komisiju za procjenu i određivanje podrške djeci sa poteškoćama u razvoju (u daljem tekstu: Komisija) obrazuje u prvom stepenu ministar nadležan za socijalnu politiku (u daljem tekstu: ministar nadležnog ministarstva), a u drugom stepenu Vlada Kantona, na prijedlog nadležnog ministarstva.

a) Stalna novčana pomoć

Član 10

Pravo na stalnu novčanu pomoć ostvaruju osobe i porodica na način i pod uvjetima utvrđenim ovim i federalnim zakonom.

Pravo na stalnu novčanu pomoć ostvaruju i osobe i porodica koje svoju nepokretnu imovinu ili jedan njen dio, testamentom ili ugovorom prenese na državnu zajednicu, ukoliko ispunjavaju uvjete utvrđene ovim i federalnim zakonom.

Za ostvarivanje prava na stalnu novčanu pomoć, osim uvjeta utvrđenih federalnim i ovim Zakonom, korisnik ne smije biti vlasnik kuće ili stana, koji svojom veličinom prevazilazi potrebe porodičnog domaćinstva, o čemu kriterije uputstvom propisuje ministar nadležnog ministarstva.

Prava iz prethodnog stava ne može ostvariti korisnik i članovi porodičnog domaćinstva koji su vlasnici ili posjednici uređaja na motorni pogon (automobil, kamion, traktor i sl.).

Član 11

Pravo na stalnu novčanu pomoć ostvaruju osobe ili porodica ukoliko im prihodi zajedničkog domaćinstva nisu dovoljni za izdržavanje (u daljem tekstu: domaćinstvo).

Smatra se da lice i porodica utvrđeni u članu 10. stav 3. Zakona imaju dovoljno prihoda za izdržavanje u smislu ovog Zakona.

Član 12

Iznos najnižeg primanja domaćinstva koje se smatra dovoljnim za izdržavanje, zavisno od broja članova domaćinstva utvrđuje se u procentu od:

1. 10% od utvrđene osnovice za jednočlano domaćinstvo,

2. 12% od utvrđene osnovice za dvočlano domaćinstvo,

3. 14% od utvrđene osnovice za tročlano domaćinstvo,

4. 16% od utvrđene osnovice za četveročlano i višečlano domaćinstvo.

Ukoliko domaćinstvo ima lice sa invaliditetom s najmanje 70% tjelesnog oštećenja ili lice sa trajnim smetnjama u psihofizičkom razvoju, iznosi iz prethodnog stava se povećavaju za 2%.

Član 13

Stalna novčana pomoć utvrđuje se u mjesečnom iznosu u visini razlike između najnižeg primanja dovoljnog za izdržavanje u smislu člana 12. ovog Zakona i ukupnog prihoda domaćinstva.

Član 14

Ukupan prihod zajedničkog domaćinstva koji se utvrđuje na osnovi priložene dokumentacije, saznanja i uvida na terenu, čine prihodi koje članovi domaćinstva ostvaruju na osnovi:

1. plaća i drugih primanja iz radnog odnosa;

2. starosne, invalidske i porodične penzije;

3. prihoda ostvarenih na osnovu privredne, uslužne i druge djelatnosti;

4. poljoprivredne djelatnosti;

5. primanja po propisima o boračko- invalidskoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata;

6. prihoda ostvarenih na osnovu imovinskih prava;

7. dopunskog rada;

8. vrijednosnih papira, štednih uloga te drugih prihoda.

Prihodom od poljoprivredne djelatnosti u smislu tačke 4. prethodnog stava smatra se katastarski prihod iz prethodne godine koji se dijeli na 12 mjeseci i s brojem članova domaćinstva.

Smatra se da nemaju prihoda od poljoprivredne djelatnosti osoba i porodica koja radi ostvarivanja prava iz člana 10. stav 2. ovog Zakona svoju nepokretnu imovinu ili jedan njen dio, testamentom ili ugovorom prenesu na državnu zajednicu.

Prihodom u smislu stava 1. ovog člana ne smatra se: novčana naknada na osnovi invaliditeta za tjelesno oštećenje, novčana naknada za pomoć i njegu drugom osobom, dodatak na djecu i stipendije učenika i studenata i jednokratna pomoć.

Član 15

Obaveza izdržavanja između srodnika utvrđuje se u skladu sa propisima koji reguliraju porodične odnose, a dokazuje se na osnovi priložene dokumentacije, kao i izjava srodnika o odbijanju, odnosno nemogućnosti izdržavanja, saznanja i uvida na terenu.

Smatra se da srodnik nije u mogućnosti izvršavati obavezu izdržavanja ukoliko mu prihodi po članu njegovog domaćinstva mjesečno ne prelaze iznos 40% prosječne plaće na području Kantona

ostvarene u prethodnoj godini i objavljene od nadležnog organa (u daljem tekstu: prosječne plaće).

b) Novčana naknada za pomoć i njegu drugom osobom

Član 16

Pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu drugom osobom ostvaruje osoba na način i pod uvjetima predviđenim ovim i federalnim zakonom.

Član 17

Pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu drugom osobom ostvaruju osobe kojima je na temelju nalaza i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja utvrđena samo potreba za pomoć i njegu druge osobe.

Član 18

Novčanu naknadu za pomoć i njegu druge osobe ostvaruju osobe čiji ukupan prihod po članu domaćinstva mjesečno ne prelazi iznos od 40% prosječne plaće.

Ukupne prihode domaćinstva čine prihodi utvrđeni u članu 14. ovog Zakona.

Član 19

Naknada za pomoć i njegu druge osobe utvrđuje se u visini od 10% prosječne plaće.

Potrebu za pomoć i njegu druge osobe utvrđuje Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja.

Ministar resornog ministarstva donosi instrukciju u vezi s drugim pitanjima koja se odnose na ostvarivanje prava na pomoć i njegu druge osobe, a koja nisu regulirana ovim Zakonom.

c) Druge materijalne pomoći

Član 20

Druga materijalna pomoć u smislu ovog Zakona je privremena, jednokratna i druga novčana pomoć ili naturalno davanje materijalno neosiguranim osobama ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe usljed teškoće izazvane okolnostima utvrđene federalnim

zakonom ukoliko ispunjavaju uvjete utvrđene članom 22. tačka 2. i 3. federalnog zakona.

Član 21

Osobi koja se nađe u stanju izuzetne socijalne potrebe može se dodijeliti i privremena novčana pomoć.

Izuzetna socijalna potreba je potreba koja se ne može zadovoljiti jednokratnom novčanom pomoći.

Visina privremene novčane pomoći utvrđuje se u procentu do 85% prosječne plaće i istom korisniku se može dodijeliti jedanput u toku kalendarske godine.

Odluku o dodjeli pomoći iz prethodnog stava donosi centar za socijalni rad, odnosno nadležna općinska služba.

Član 22

Jednokratna novčana pomoć iznosi najviše 35% od prosječne plaće.

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć može ostvariti isti korisnik najviše tri puta u toku kalendarske godine.

Porodica korisnika stalne novčane pomoći ima pravo na novčanu pomoć za potrebe snošenja dijela troškova dženaze (sahrane) pokopa korisnika stalne novčane pomoći.

Visinu pomoći iz prethodnog stava, kao i način realizacije propisuje općinsko vijeće.

Član 23

Naturalno davanje dodjeljuje se osobi ukoliko postoji bojazan da bi se novčana sredstva nenamjenski utrošila, a dodjeljuje se korisniku u visini jednokratne novčane pomoći, o čemu odlučuje centar za socijalni rad, odnosno nadležna općinska služba.

2.2. Uvjeti za sticanje prava za osposobljavanje za život i rad

Član 24

Pravo na osposobljavanje za život i rad ostvaruju djeca ometena u psihičkom razvoju i odrasle osobe sa umanjenim psihofizičkim sposobnostima na način i pod uvjetima utvrđenim ovim i federalnim zakonom.

Član 25

Utvrđivanje postojanja osnove za osposobljavanje za život i rad vrši komisija iz člana 9. ovog Zakona.

Postupak za utvrđivanje činjenica iz stava 1. ovog člana, način rada stručne i ljekarske komisije, način ostvarivanja saradnje s drugim učesnicima u postupku, ocjenjivanje radne sposobnosti, medicinska i druga dokumentacija potrebna za ocjenjivanje radne sposobnosti, sadržaj nalaza, ocjene i mišljenja, obrasci koji se upotrebljavaju i druga pitanja od značaja za ostvarivanje ovih prava regulisat će se pravilnikom, koji donosi nadležni ministar na usaglašen prijedlog nadležnog Ministarstva i Zavoda zdravstvenog osiguranja.

Član 26

Osoba koja se radi osposobljavanja za život i rad upućuje na internatski smještaj ima pravo na troškove smještaja, ishrane i prijevoza.

Troškovi prijevoza utvrđuju se u visini cijene vozne karte na relaciji između mjesta stalnog prebivališta i internata, a isplaćuju se najviše tri puta u toku školske godine.

U troškovima osposobljavanja za život i rad učestvuju roditelji, staratelji i usvojitelji, ukoliko prihodi po članu domaćinstva prelaze visinu od 20% prosječne plaće.

Učešće lica iz prethodnog stava, u troškovima osposobljavanja za život i rad utvrđuje se u procentu koji predstavlja ukupan prihod po članu domaćinstva utvrđen u odnosu na prosječnu plaću.

Ukoliko prihodi po članu domaćinstva ne prelaze iznos iz stava 3. ovog člana, troškove će u cijelosti snositi centar za socijalni rad.

Ukoliko prihodi po članu domaćinstva prelaze iznos iz stava 3. ovog člana, centar za socijalni rad snosit će razliku između pune cijene smještaja i iznosa utvrđenog u skladu sa stavom 4. ovog člana.

Član 27

Djeci, odnosno odraslim licima u skladu sa federalnim zakonom, koja su osposobljena za rad, pripada pravo na novčanu naknadu za vrijeme čekanja na zaposlenje.

Lica iz prethodnog stava, koja su upućena od strane centra za socijalni rad na rehabilitaciju imaju pravo na novčanu naknadu nakon završetka rehabilitacije, do trenutka zaposlenja, a to pravo gube ako odbiju ponuđeni posao za koji su osposobljeni.

Novčana naknada se utvrđuje u iznosu od 50% stalne novčane pomoći, utvrđene ovim Zakonom.

2.3. Smještaj u ustanove socijalne zaštite

Član 28

Pravo na smještaj u ustanove socijalne zaštite mogu ostvariti djeca i odrasle osobe na način i pod uvjetima predviđenim ovim i federalnim zakonom.

Član 29

U ustanove socijalne zaštite smještaju se lica o čijoj potrebi za smještajem odlučuje centar za socijalni rad na čijem području osoba ima prebivalište, uz saglasnost nadležnog Ministarstva.

O smještaju u ustanove socijalne zaštite zaključuje se ugovor između korisnika ili roditelja, staratelja, odnosno srodnika koji je u skladu sa zakonom dužan da ga izdržava, centra za socijalni rad i ustanove socijalne zaštite.

Član 30

Troškove smještaja u ustanovu socijalne zaštite snosi osoba koja se smješta u ustanovu - roditelj, usvojitelj, staratelj i srodnik koji je dužan izdržavati tu osobu ili druga pravna ili fizička osoba koja je preuzela obavezu plaćanja smještaja, srazmjerno materijalnim mogućnostima.

Visina učešća u troškovima smještaja roditelja, usvojitelja, staratelja i srodnika utvrđuje se rješenjem centra za socijalni rad na način utvrđen članom 26. stav 3. i 4. ovog Zakona.

Ukoliko osoba iz stava 1. ovog člana djelimično ili u cijelosti ne raspolaže sredstvima, troškovi smještaja će se finansirati iz kantonalnog budžeta.

Ministar resornog ministarstva donosi instrukciju u vezi s drugim pitanjima koja se odnose na smještaj u ustanovu socijalne zaštite, a

koja nisu regulisana ovim Zakonom.

Član 31

U ugovorima o smještaju utvrđenim ovim Zakonom, utvrđuje se da korisnik smještaja, koji je vlasnik pokretne ili nepokretne imovine, a nije u mogućnosti da plaća troškove smještaja ili lica koja su po zakonu obavezna da ga izdržavaju, odbiju da plaćaju troškove smještaja ili ne uplaćuju ugovornu cijenu smještaja, centar za socijalni rad potrebni iznos novčanih sredstava može namiriti iz njegove imovine koju može izdati u zakup, prodati ili na drugi način staviti u promet.

Imovina iz stava 1. ovog člana ugovorom mora biti precizno određena.

2.4. Usluge socijalnog i drugog stručnog rada

Član 32

Pravo na usluge socijalnog i drugog stručnog rada mogu ostvarivati pojedinci, porodice i društvene grupe na način utvrđen federalnim zakonom.

2.5. Kućna njega i pomoć u kući

Član 33

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući mogu ostvariti osobe na način utvrđen ovim i federalnim zakonom.

Pravo iz stava 1. ovog člana osigurava se preko nadležnog centra za socijalni rad, odnosno nadležne općinske službe, a na osnovi angažiranja i saradnje sa humanitarnim organizacijama, udruženjima građana, vjerskim zajednicama i organizacijama koje one osnivaju, stranim fizičkim ili pravnim osobama.

2.6. Drugi oblici socijalne zaštite koje propisuje općina i Kanton

Član 34

Propisima općina, odnosno Kantona može se proširiti krug korisnika prava iz socijalne zaštite utvrđenih ovim Zakonom, u skladu sa programima razvoja socijalne zaštite i specifičnim prilikama u općini i Kantonu.

Općinskom odlukom, odnosno odlukom Vlade Kantona utvrđuje se prošireni krug korisnika i prava iz socijalne zaštite i način osiguranja sredstava socijalne zaštite iz prethodnog stava.

Prava iz socijalne zaštite u smislu prethodnog stava su prije svega: subvencioniranje stanarine, grijanja, struje, dženaze (sahrane) najugroženijim kategorijama stanovništva te druga proširena prava iz socijalne zaštite.

3. Osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite

Član 35

Ustanove socijalne zaštite osnivaju se radi zbrinjavanja određenih kategorija korisnika socijalne zaštite u skladu sa federalnim i ovim Zakonom.

Ustanove se osnivaju kao:

1. centar za socijalni rad;

2. ustanove za djecu:

- za djecu bez roditeljskog staranja;
- za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu;
- za djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju;

3. ustanove za odrasle i stare osobe;

4. ustanove za socijalno-zdravstveno zbrinjavanje invalidnih i drugih osoba;

5. ustanove za dnevni boravak korisnika socijalne zaštite.

Član 36

Skupština Kantona, odnosno općinsko vijeće može osnovati i druge ustanove socijalne zaštite, proširiti i promijeniti djelatnost postojećih ustanova po potrebi, na prijedlog nadležnog ministarstva i centra za socijalni rad, a prema uvjetima predviđenim ovim Zakonom i Zakonom o ustanovama.

Skupština Kantona može, radi zadovoljavanja potreba i unapređivanja djelatnosti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata

i zaštite porodice sa djecom na području Kantona, osnovati zavod za planiranje i razvoj socijalne politike.

Član 37

Ustanova socijalne zaštite može se osnovati ako su, pored općih uvjeta propisanih za osnivanje ustanova, ispunjeni i sljedeći uvjeti:

- da postoji trajna potreba za obavljanje određene djelatnosti socijalne zaštite;

- da su utvrđeni osnovni zadaci, dugoročni ciljevi, plan i program rada ustanove;

- da je osiguran odgovarajući prostor i oprema za uspješan rad ustanove;

- da su osigurani potrebni stručni i drugi radnici;

- da je utvrđeno finansiranje i materijalna sredstva potrebna za rad ustanove;

- drugi uvjeti utvrđeni zakonom.

Član 38

Nadležno ministarstvo donosi rješenje o ispunjavanju uvjeta za početak obavljanja djelatnosti ustanove.

Član 39

Kada utvrdi da ustanova ne ispunjava zakonom propisane uvjete za obavljanje djelatnosti, nadležno ministarstvo će odrediti rok u kome je ustanova dužna otkloniti nedostatke.

Ukoliko ustanova ne otkloni nedostatke u utvrđenom roku, Skupština Kantona na prijedlog Vlade Kantona, odnosno općinsko vijeće na prijedlog općinskog načelnika, mogu donijeti odluku o ukidanju ustanove.

Član 40

Ustanovu, izuzev centra za socijalni rad, može osnovati građanska ili pravna osoba, humanitarna organizacija ili vjerska zajednica, strani državljanin ili strana humanitarna organizacija pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i Zakonom o ustanovama.

Skupština Kantona, odnosno općinsko vijeće, u skladu sa zakonom i zakonom zasnovanom odlukom općinskog vijeća, može prenijeti javna ovlaštenja na ustanovu iz stava 1. ovog člana.

Član 41

Ustanove su dužne na propisan način voditi evidenciju o korisnicima i pruženim uslugama i o tome redovno dostavljati izvještaje nadležnom ministarstvu.

Ministar propisuje uputu iz stava 1. ovog člana.

Član 42

Nadležno kantonalno ministarstvo vodi evidenciju ustanova koje obavljaju djelatnost socijalne zaštite.

Član 43

Ustanove socijalne zaštite dužne su svojim aktom utvrditi organizaciju i sistematizaciju rada, raspored rada u ustanovi, način prijema i otpusta korisnika, norme stručnog kadra u odnosu na broj štićenika i druga pitanja organiziranja rada u skladu sa Zakonom o ustanovama i propisanim normativima.

Član 44

Pored osnovne djelatnosti ustanove mogu obavljati i privrednu, kao dodatnu djelatnost, u manjem opsegu ili povremeno, ako ta djelatnost, odnosno aktivnost služi uspješnijem obavljanju osnovne djelatnosti, a u skladu i na način utvrđen pozitivnim zakonskim propisima.

Član 45

Ustanova prestaje raditi prema uvjetima utvrđenim Zakonom o ustanovama.

1) Centar za socijalni rad

Član 46

Centar za socijalni rad osniva općina radi obavljanja poslova neposredne socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom utvrđenih ovim i federalnim zakonom, kao i radi

obavljanja drugih poslova utvrđenih zakonom, drugim propisima i općim aktima.

Član 47

Centar za socijalni rad može se osnovati ako ispunjava uvjete propisane zakonom i po mogućnosti treba da osigura najmanje četiri radnika sa završenim fakultetom ili višom školom, VII ili VI stepen stručne spreme: socijalnog radnika, pravnika, psihologa, pedagoga (pedagoga-psihologa) i socijalnog pedagoga-defektologa.

Centru za socijalni rad koji ne ispunjava propisane uvjete ostavlja se rok od četiri godine od formiranja ustanove za obezbjeđenje potrebnih uvjeta, u suprotnom nadležno ministarstvo će nakon navedenog roka postupiti u skladu sa članom 39. Zakona.

Član 48

Centar za socijalni rad obavlja sljedeće poslove:

- osigurava potrebna novčana sredstva za rad centra;

- djeluje na otkrivanju uzroka i stanja socijalne potrebe;

- organizira aktivnosti od preventivnog značaja iz oblasti socijalne zaštite;

- primjenjuje i provodi oblike socijalne zaštite;

- neposredno pruža usluge socijalnog rada;

- rješava u prvom stepenu zahtjeve za ostvarivanje prava u okviru nadležnosti;

- obavlja poslove u oblasti porodične zaštite, zaštite civilnih žrtava rata, zaštite porodice sa djecom, zaštite odgojno zanemarene djece te učestvuje u izvršavanju odgojnih mjera i mjera zaštitnog nadzora;

- obavlja poslove iz oblasti raseljenih osoba i izbjeglica koji su mu povjereni;

- obavlja poslove i ima ovlaštenja organa starateljstva, utvrđena Porodičnim zakonom, drugim zakonima i propisima;

- obavlja savjetodavni i savjetovališni socijalni rad;

- sarađuje sa građanima, mjesnim zajednicama, pravnim osobama, udruženjima građana, pravosudnim organima i drugim organima koji

mogu doprinijeti unapređivanju kvaliteta socijalnog rada i socijalne zaštite;

- vodi propisanu evidenciju i prikuplja dokumentaciju o korisnicima socijalne zaštite, oblicima i uslugama socijalne zaštite, korisnicima civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom i dostavlja podatke nadležnom ministarstvu;

- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i potrebama.

Centar može obavljati i djelatnost disciplinskog centra za odgojno zapuštenu djecu, dijagnostičko-opservacijskog centra za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu, prihvatilišta za djecu i odrasle, centra za pružanje njege i pomoći u kući i savjetovališta za mlade, brak i porodicu, ovisnike droge i druge.

Član 49

Centar za socijalni rad osniva se za područje općine, a može se osnovati za područje dviju ili više općina.

Centar za socijalni rad za područje općine osniva općinsko vijeće, a centar za socijalni rad za dviju ili više općina osnivaju zajedno općinska vijeća za područja za koje se osniva centar.

Centar za socijalni rad osnovan za područje dvije ili više općina može organizirati rad po organizacionim jedinicama u svakoj općini za koju je osnovan i osigurati stručni timski rad.

Član 50

Aktom o osnivanju centra za socijalni rad utvrđuju se međusobna prava, obaveze i odgovornosti osnivača i centra za socijalni rad, način finansiranja i druga pitanja od značaja za rad centra.

Član 51

Centar za socijalni rad je javna ustanova u državnoj svojini, a na osnivanje, registraciju, djelatnost, prestanak rada i druga pitanja primjenjuju se propisi o ustanovama, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Centar za socijalni rad ima svojstvo pravne osobe.

Član 52

Direktora centra za socijalni rad imenuje upravni odbor na osnovi provedenog konkursa, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra nadležnog ministarstva i uz saglasnost općinskog vijeća.

Općinsko vijeće daje saglasnost i na pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji centra za socijalni rad.

Član 53

Centar za socijalni rad organizira i provodi u pravilu timski rad, u kojem učestvuju: socijalni radnik, pravnik, psiholog, pedagog (pedagog-psiholog), defektolog i drugi stručni radnici po potrebi.

2) Ustanove za djecu

a) Ustanova za djecu bez roditeljskog staranja

Član 54

Ustanova za djecu bez roditeljskog staranja osigurava djeci bez roditeljskog staranja i djeci čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama zbrinjavanje, smještaj, odgoj, obrazovanje, zdravstveno osiguranje i osposobljavanje za samostalan život i rad, sve dok se ne osiguraju uvjeti za njihov povratak u vlastitu obitelj, usvojenje, uključivanje u život izvan ustanove ili primjenu odgovarajućeg oblika skrbi.

Pored djelatnosti iz prethodnog stava ustanova može organizirati i zbrinjavanje samohrane nezaposlene trudnice i majke s djetetom do jedne godine djetetova života.

U ustanovi se može organizirati i prihvatna stanica za kratkotrajni smještaj i nadzor djece, dok se ne osiguraju uvjeti za njihov povratak roditeljima, usvojiteljima, skrbniku ili za smještaj u drugu ustanovu.

Ustanova je dužna osigurati djeci redovno školovanje u odgovarajućoj odgojno- obrazovnoj ustanovi, individualnu pomoć o učenju, poticanje i razvoj zanimanja, oblikovanje radnih, kulturnih i higijenskih navika, kreativno korištenje radnog vremena, smještaj djece predškolskog uzrasta u dječje vrtiće radi socijalizacije djece ovog uzrasta i suradnju s vrtićima i školama.

b) Ustanova za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu

Član 55

Ustanova za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu osigurava zabrinjavanje, odgoj, obrazovanje, resocijalizaciju, njegu, zdravstvenu zaštitu i radno osposobljavanje djece s poremećajima u društvenom ponašanju, vršenju prekršaja, prestupa ili krivičnih dijela.

U ustanovi se izvršava mjera upućivanja u odgojnu ustanovu izrečena organom starateljstva ili nadležnog suda.

U ustanovi se može organizirati redovna nastava za osnovnu, odnosno srednju školu, zavisno od broja djece i drugih uvjeta, u skladu sa zakonom o osnovnoj školi i zakonom o srednjoj školi, uz saglasnost nadležnog kantonalnog organa za obrazovanje.

Rad sa djecom u ustanovi je organiziran po odgojnim grupama u odjeljenju. Odgojna grupa može imati do 12 štićenika.

Član 56

U ustanovi za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu može se kao organizaciona jedinica osnovati:

- disciplinski centar;

- prihvatna stanica;

- dijagnostičko-opservacioni centar;

- druga organizaciona jedinica u skladu s pravilima ustanove.

Član 57

Disciplinski centar osigurava djeci društveno neprihvatljivog ponašanja: zbrinjavanje i odgoj, redovno pohađanje škole i izvršavanje školskih i radnih obaveza, pomoć u uspješnom savlađivanju neostvarena programa i organiziranja slobodnih aktivnosti u cilju njihova uspješnog uključivanja u život izvan ustanove i razvijanje osjećaja društvene odgovornosti i discipline.

Član 58

Prihvatna stanica osigurava djeci zatečenoj u lutanju i skitnji, kao i djeci kojoj je potrebna hitna pomoć, prihvat, kratkotrajni smještaj, ishranu i nadzor, dok se ne utvrdi njihov identitet i mogućnost za njihov povratak u vlastitu porodicu, porodicu hranitelja, staratelja,

ustanovu u kojoj su bila smještena ili nadležnom centru za socijalni rad.

Član 59

Dijagnostičko-opservacioni centar osigurava odgojno zanemarenoj i zapuštenoj djeci privremeni smještaj, ishranu i odgoj te opserviranje i dijagnosticiranje djece sa manifestacijama odgojne zanemarenosti i zapuštenosti i predlaganje odgovarajućih mjera zaštite.

c) Ustanova za djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju

Član 60

Ustanova za djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju osigurava smještaj, ishranu, odgajanje, dijagnosticiranje, obučavanje i osposobljavanje umjerene, teže i teško zaostale djece u fizičkom i psihičkom razvoju ili višestruko ometene u razvoju, prema njihovim sklonostima ili sposobnostima.

Ustanova za djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju može imati organizacionu jedinicu za smještaj djece društveno neprihvatljiva ponašanja i djece ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju, kojoj je izrečena odgojna mjera upućivanje u odgojnu ustanovu.

Član 61

U ustanovi za djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju iz prethodnog člana ovog Zakona može se kao organizaciona jedinica osnovati:

- centar za rehabilitaciju;

- centar za odgoj i obrazovanje;

- centar za dnevni boravak.

Član 62

Centar za rehabilitaciju omogućuje djeci ometenoj u fizičkom ili psihičkom razvoju dijagnosticiranje i osposobljavanje u posebnim uvjetima te odgovarajuće oblike stručne pomoći i druge aktivnosti, u skladu sa psihofizičkim sposobnostima korisnika.

Član 63

Centar za odgoj i obrazovanje pruža djeci ometenoj u tjelesnom ili duševnom razvoju odgoj i obrazovanje i, u posebnim uvjetima, osposobljavanje uz odgovarajuće oblike stručne pomoći.

Član 64

Centar za dnevni boravak osigurava djeci dnevni smještaj, osposobljavanje za radnu terapiju, rekreativne i druge aktivnosti u skladu s preostalim sposobnostima.

Centar za dnevni boravak može se ustrojiti u sastavu specijalnih osnovnih škola, preduzeća za osposobljavanje za rad i zapošljavanje osoba sa invaliditetom.

3) Ustanove za odrasle i stare osobe

Član 65

Centar za odrasle i stare osobe pruža starim osobama, penzionerima i drugim odraslim osobama usluge smještaja, ishrane pomoći i njege, socijalnog rada, zdravstvene zaštite, odmora i rekreacije, radne, kulturno- zabavne te druge aktivnosti i stručni tretman, zavisno od potreba korisnika.

U centru za odrasle i stare osobe može se kao organizaciona jedinica osnovati:

- centar za dnevni boravak;

- prihvatilište za odrasle i stare osobe;

- centar za pružanje njege i pomoći u kući.

Član 66

Centar za dnevni boravak pruža starim osobama, penzionerima, drugim odraslim i iznemoglim osobama usluge, dnevnog ili poludnevnog boravka, ishranu, stručnu pomoć, organizirani odmor i rekreaciju, održavanje lične higijene, kulturno-zabavne i druge aktivnosti.

Član 67

Prihvatilište za odrasle i stare osobe osigurava prihvatanje i privremeno zbrinjavanje i ishranu odraslih i starih osoba, koje se usljed raznih okolnosti nađu van mjesta prebivališta i bez sredstava

za život, dok se ne utvrdi mogućnost njihova vraćanja u vlastitu ili drugu porodicu, ustanovu u kojoj su ranije bili smješteni ili nadležnom centru za socijalni rad radi primjene odgovarajućih oblika zaštite.

Član 68

Centar za pružanje njege i pomoći u kući pruža hronično oboljelim ili potpuno iznemoglim starim osobama, penzionerima i odraslim osobama usluge ishrane, lične higijene, obavljanje kućanskih i drugih neophodnih poslova.

4) Ustanove za socijalno zdravstveno zbrinjavanje invalidnih i drugih osoba

Član 69

Ustanove za socijalno-zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba vrši smještaj odraslih, tjelesno i mentalno invalidnih osoba, osoba sa trajnim smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju, duševno oboljelih i hronično bolesnih osoba, lica sa specifičnim oboljenjima i osoba sa društveno negativnim ponašanjem, ako ne postoje osnovni uvjeti za smještaj u vlastitoj ili drugoj porodici ili drugoj ustanovi, a nije im neophodno bolničko liječenje ili je bolničko liječenje završeno.

Ustanova iz prethodnog stava korisnicima osigurava usluge zbrinjavanja, ishrane, njege zdravstvene zaštite, dijagnosticiranja, rehabilitacije (medicinske, psiho-socijalne), radnu terapiju u skladu s preostalim sposobnostima te kulturno- zabavne, sportske i druge aktivnosti.

Član 70

U ustanovi za socijalno-zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba mogu se kao organizacione jedinice osnovati:

- centar za rehabilitaciju;

- centar za radno-proizvodne aktivnosti (zaštitna radionica);

- centar za dnevni boravak.

Član 71

Centar za rehabilitaciju osigurava osobama sa invaliditetom i drugim osobama dijagnosticiranje i osposobljavanje u posebnim uvjetima, resocijalizaciju, odgovarajuće oblike stručne pomoći te radne i druge aktivnosti u skladu sa potrebama, psiho-fizičkim sposobnostima i interesima korisnika.

Član 72

Centar za radno-proizvodne aktivnosti osigurava osobama sa invaliditetom i drugim osobama, koja zbog stepena i vrste invalidnosti i općeg fizičkog stanja ne ispunjavaju uvjete za zasnivanje radnog odnosa, usluge osposobljavanja, radno-proizvodne aktivnosti i druge radne i rekreativne aktivnosti.

Centar za radno-proizvodne aktivnosti iz stava 1. ovog člana može se organizirati i kao posebna ustanova.

Član 73

Centar za dnevni boravak osigurava osobama sa invaliditetom i drugim osobama usluge dnevnog smještaja, radnu terapiju, rekreativne i druge aktivnosti u skladu s preostalim sposobnostima.

Centar za dnevni boravak iz stava 1. ovog člana može se organizirati i u sastavu poduzeća za osposobljavanje za rad i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, a može se organizirati i kao posebna ustanova.

5) Ustanove za dnevni boravak korisnika socijalne zaštite

Član 74

Ustanova za dnevni boravak korisnika socijalne zaštite pruža starim osobama, penzionerima, drugim odraslim iznemoglim osobama uslugu dnevnog boravka, prehrane, stručnu pomoć, organizirani odmor i rekreaciju, održavanje osobne higijene, kulturno-zabavne i druge aktivnosti.

Pravo na dnevni boravak iz prethodnog stava imaju i:

- stare pokretne osobe bez roditeljske brige;

- stare pokretne osobe koje u okviru svoje obitelji nemaju osigurane dnevne brige;

- korisnici stalne novčane pomoći;

- druge osobe u skladu sa aktima ustanove.

Ugovor o obavljanju usluga dnevnog boravka i naknade za obavljene usluge zaključuje se između korisnika, njihovih srodnika i ustanove, odnosno između centara za socijalni rad i ustanove, ako osoba nije u stanju platiti troškove smještaja, odnosno ako nema srodnike koji su po zakonu dužni uzdržavati korisnika.

Mjesečnu cijenu troškova ustanove za dnevni boravak utvrđuje sama ustanova, s tim da mjesečni iznos ne može biti veći od 50% cijene mjesečnog novčanog iznosa ustanove za zaštitu starih osoba.

Srodnici koji su po zakonu dužni uzdržavati štićenika sudjelovat će u mjesečnom plaćanju troškova smještaja u ustanovi u iznosu ukupnih mjesečnih primanja koje ostvari srodničko kućanstvo po jednom članu.

Član 75

Ustanove socijalne zaštite dužne su svojim aktom utvrditi organizaciju i sistematizaciju rada, raspored rada u ustanovi, način prijema i otpusta korisnika, kao i norme stručnog kadra u odnosu na broj štićenika i druga pitanja organiziranja rada u skladu sa Zakonom o ustanovama i propisanim normativima.

4. Nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite

Član 76

Nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite ima za cilj unapređivanje stručnog rada, instruktažu i pravovremeno ukazivanje na nepravilnosti i propuste u stručnom radu radi poduzimanja odgovarajućih mjera potrebnih za sprečavanje ili otklanjanje štetnih posljedica (u daljem tekstu: nadzor).

Član 77

Nadzor se obavlja na osnovu programa koji utvrđuje nadležno ministarstvo.

Programom iz prethodnog stava osigurava se stalni i neprekidan nadzor.

Član 78

Nadzor vrše službenici sa posebnim ovlaštenjima (iz reda socijalnih radnika, pravnika, psihologa, pedagoga).

Službenik sa posebnim ovlaštenjima može biti osoba koja ima visoku stručnu spremu VII/1 stepen stručne spreme i najmanje 5 godina radnog iskustva u struci.

Listu službenika s posebnim ovlaštenjima utvrđuje nadležno ministarstvo.

Član 79

Ustanova socijalne zaštite dužna je službeniku s posebnim ovlaštenjima omogućiti obavljanje nadzora u skladu sa zakonom.

Član 80

Nadzor se provodi neposrednim uvidom u način obavljanja djelatnosti sa stanovišta primjene zakona, drugih propisa i općih akata u organizaciji rada, objekte, prostorije i opremu ustanova socijalne zaštite.

Član 81

Nakon obavljenog nadzora podnosi se izvještaj nadležnom ministarstvu u roku od 8 dana od dana izvršenog nadzora.

Izvještaj iz prethodnog stava obavezno sadrži:

1. prikaz utvrđenog stanja;

2. prijedlog mjera i rokovi za otklanjanje nedostataka;

3. prijedlog drugih mjera koje službenik s posebnim ovlaštenjima smatra neophodnim.

Član 82

Kantonalno ministarstvo dužno je razmotriti izvještaj i utvrditi mjere za otklanjanje nedostataka i rokove za njihovo izvršavanje te o tome obavijestiti ustanovu socijalne zaštite u kojoj je nadzor izvršen, Vladu Kantona, odnosno općinskog načelnika u roku od 30 dana nakon izvršenog nadzora.

Član 83

Po isteku utvrđenog roka, a najkasnije u roku od 15 dana, ustanova socijalne zaštite u kojoj je nadzor izvršen dužna je pismeno izvijestiti

ministarstvo o izvršenju utvrđenih mjera.

Ukoliko ustanova socijalne zaštite ne podnese izvještaj u roku iz stava 1. ovog člana ili ne izvrši utvrđene mjere, nadležno ministarstvo podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv ustanove socijalne zaštite, u skladu sa zakonom.

Član 84

Ustanova socijalne zaštite obavezno organizira i provodi nadzor nad stručnim radom svojih radnika koji obavljaju poslove socijalne zaštite.

Organiziranje i provođenje nadzora iz prethodnog stava vrši se na način utvrđen općim aktom ustanove socijalne zaštite.

5. Organizacije osoba sa invaliditetom i civilnih žrtava rata i udruženja socijalnog i humanitarnog karaktera

Član 85

Definicija, postupak i uslovi sticanja statusa organizacije osoba sa invaliditetom i organizacije civilnih žrtava rata, statusa reprezentativne organizacije osoba sa invaliditetom i reprezentativne organizacije civilnih žrtava rata, područje djelovanja, svrha i ciljevi djelovanja, aktivnosti, vođenje registra organizacija, finansiranje, kao i druga pitanja od značaja za funkcionisanje organizacija na nivou općina, kantona i Federacije Bosne i Hercegovine uređuju se federalnim zakonom o organizacijama i reprezentativnim organizacijama osoba sa invaliditetom i civilnih žrtava rata.

Član 86

Udruženja socijalnog i humanitarnog karaktera koja se osnivaju u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama su udruženja koja se osnivaju u cilju zaštite prava i pružanja podrške djeci, mladima, porodicama i starijim osobama, kao i udruženja koja se bave analizom, praćenjem i smanjenjem siromaštva i socijalne isključenosti.

U skladu sa mogućnostima Kanton će finansirati organizacije i udruženja socijalnog i humanitarnog karaktera, a koje su od značaja

za unapređenje položaja korisnika socijalne i dječje zaštite u Kantonu.

Postupak, kriteriji, način raspodjele sredstava, izvještavanje i druga pitanja u vezi s namjenskim utroškom sredstava definisat će se podzakonskim aktom koji donosi Vlada USK, u roku od 3 (tri) mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

III ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA

1. Pojam civilne žrtve rata

Član 87

Civilne žrtve rata u smislu ovog Zakona su osobe utvrđene federalnim zakonom o zaštiti civilnih žrtava rata.

Član 88

U vezi s pitanjima principa zaštite civilnih žrtava rata, pojma i statusa civilne žrtve rata, vrste prava, obima i uslova pod kojima se ostvaruju ta prava, svrhe isplate novčanih naknada za priznata prava, postupka ostvarivanja, načina finansiranja, kao i drugim pitanjima od značaja za zaštitu civilnih žrtava rata na području Federacije Bosne i Hercegovine primjenjuju se odredbe federalnog zakona o zaštiti civilnih žrtava rata.

Član 89

Prava civilnih žrtava rata utvrđena federalnim propisom, a koja se finansiraju iz budžeta Kantona regulisat će se na način i po postupku koji će se propisati podzakonskim aktom resornog ministra i koji će se donijeti u roku od 3 (tri) mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

IV ZAŠTITA PORODICE S DJECOM

1. Osnovna prava porodice s djecom

Član 90

Osnovna prava koja u smislu ovog i federalnog zakona ostvaruju porodice sa djecom su:

a) naknada plaće ženi majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;

b) jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;

c) pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojilje;

d) posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnicama;

e) smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja;

f) osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja;

g) postupak za ostvarivanje prava.

Član 91

Općinska vijeća mogu svojim odlukama utvrditi i druga prava porodice sa djecom.

a) Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja je u radnom odnosu

Član 92

Naknada plaće ženi majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta ostvaruje se u skladu sa Zakonom o radu.

Smatra se da je žena-majka u radnom odnosu, u smislu prethodnog stava, ukoliko je prijavljena na penziono-invalidsko i zdravstveno osiguranje.

Član 93

Naknada umjesto plaće ženi-majci iz čl. 92. ovog Zakona utvrđuje se u iznosu od 50% njene prosječne plaće ostvarene u periodu od šest mjeseci prije porođaja, valorizirane po osnovu rasta plaća na području Kantona u tom periodu.

Iznos naknade iz prethodnog stava utvrđuje se u postupku za svaku ženu-majku posebno, s tim da taj iznos ne može biti manji od 50% prosječne mjesečne plaće ostvarene na području Kantona u prethodnoj godini i objavljene od nadležnog organa.

Ukoliko žena-majka u periodu od 6 mjeseci prije porođaja nije primala plaću iz razloga zbog kojih nije kriva (nelikvidnost firme i sl.) naknada umjesto plaće ženi-majci utvrđuje se u iznosu iz prethodnog stava.

Član 94

Poslodavac vrši isplatu naknade porodilji u skladu sa članom 93. ovog Zakona, u visini i za vrijeme utvrđeno rješenjem centra za socijalni rad. Refundaciju novčanih sredstva po podnijetom zahtjevu, izvršit će centar za socijalni rad nakon doznačenih sredstava od strane nadležnog Ministarstva, a najkasnije u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

Član 95

U skladu sa materijalnim mogućnostima poslodavac može porodilji koja je kod njega u radnom odnosu, izvršiti isplatu razlike naknade plaće između procenta utvrđenog u članu 93. ovog Zakona i iznosa do 100% njene plaće ostvarene u periodu prije porođaja.

Iznos iz prethodnog stava isplaćuje se mjesečno, u visini i za vrijeme utvrđeno opštim aktom poslodavca i ne može se refundirati.

Član 96

Na iznos naknade plaće ženi majci u radnom odnosu uplaćuju se doprinosi u skladu sa zakonom.

Član 97

Naknadu plaće ženi majci može ostvariti otac djeteta, odnosno usvojilac pod uvjetima utvrđenim propisima o radu.

Član 98

Naknadu plaće ženi majci koja započne korištenje porodiljskog odsustva u skladu sa propisima o radu prije porođaja, do dana poroda isplaćuje poslodavac u visini utvrđenoj u članu 93. ovog Zakona.

Član 99

Ženi-majci koja u skladu sa propisima o radu ima pravo na rad s polovinom punog radnog vremena, naknadu za polovinu do punog

radnog vremena kada ne radi, isplaćuje poslodavac u visini od 30% njene plaće, koja bi bila utvrđena za rad sa punim radnim vremenom.

U skladu sa materijalnim mogućnostima poslodavac može ženi-majci za polovinu do punog radnog vremena kada ne radi isplatiti i veći iznos naknade od iznosa utvrđenog u stavu 1. ovog člana.

Pravo iz prethodnog stava može ostvariti i otac djeteta u skladu sa propisima o radu.

Član 100

Žena-majka koja rodi mrtvo dijete ili ako dijete umre prije isteka porođajnog odsustva, ima pravo na naknadu plaće u skladu sa propisima o radu.

Visina naknade ostvaruje se u iznosu od 50% zadnje objavljene prosječne plaće na području Kantona.

Član 101

Bliže odredbe o načinu obračuna i isplate naknada propisat će ministar nadležnog ministarstva.

b) Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta

Član 102

Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta ostvaruje se u iznosu do 35% utvrđene osnovice i u skladu sa raspoloživim i obezbjeđenim sredstvima, o čemu odluku donosi nadležno ministarstvo.

Pravo iz naprijed navedenog stava ostvaruje se ako su ispunjeni uvjeti za ostvarivanje dodatka na djecu, a može se ostvariti najkasnije 3 mjeseca po rođenju djeteta.

c) Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojilje

Član 103

Pravo na pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatak na ishranu za majke dojilje imaju korisnici prava na jednokratnu pomoć za opremu novorođena djeteta.

Pravo iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u vidu mjesečnog naturalnog davanja u prehrambenim proizvodima ili u vidu novčanog davanja.

Vrijednost naturalnog mjesečnog davanja se utvrđuje posebnom odlukom nadležnog Ministarstva u skladu sa raspoloživim i obezbjeđenim sredstvima.

d) Posebni psihosocijalni tretman trudnica i bračnih drugova koji žele djecu

Član 104

Pravo na poseban psihosocijalni tretman trudnica i bračnih drugova koji žele djecu ostvaruje se u porodičnom ili bračnom savjetovalištu osnovanom pri centru za socijalni rad.

Porodično ili bračno savjetovalište pruža pomoć u smislu ovog Zakona:

- predbračnim i bračnim partnerima u planiranju braka i obitelji;

- u suzbijanju razvoja patoloških odnosa u porodici;

- u pripremi mladih za odgovorno roditeljstvo;

- u pripremi trudnica za materinstvo.

Za ostvarivanje prava iz ovog člana može se osnovati posebna ustanova.

e) Smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja

Član 105

Smještaj uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja mogu imati djeca predškolskog uzrasta u Kantonu.

Prednost pri smještaju djece u ustanove predškolskog odgoja imaju djeca bez roditeljskog staranja.

Prava na subvenciju dijela troškova pojedinih kategorija djece u predškolskoj ustanovi ostvaruju se u skladu s odlukom općinskog vijeća o subvencioniranju troškova smještaja djece u predškolskim ustanovama.

f) Osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja

Član 106

Pravo na osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave mogu ostvariti djeca korisnika stalne novčane pomoći koja pohađaju osnovnu školu.

O pravu iz stava 1. ovog člana, kao i njegovoj realizaciji, odlučuje općinsko vijeće.

g) Postupak za ostvarivanje prava

Član 107

Za ostvarivanje prava iz člana 93. i 100. do 103. ovog Zakona stranka podnosi zahtjev u roku od 60 dana od dana poroda.

Ukoliko stranka podnese zahtjev po isteku ovog roka, pravo joj teče od prvog dana mjeseca u kojem je zahtjev podnesen.

Izuzetno, ukoliko je podnosilac zahtjeva samohrana majka ili majka koja se porodila putem carskog reza, može joj se priznati pravo od dana poroda, samo ukoliko podnese zahtjev najkasnije u narednih 15 dana od dana isteka roka za podnošenje zahtjeva utvrđenog u stavu 1. ovog člana.

V POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Član 108

U postupku za ostvarivanje prava po ovom Zakonu primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Član 109

Postupak za ostvarivanje prava po ovom Zakonu pokreće se na zahtjev osobe kojoj je, u smislu ovog Zakona, potrebna zaštita ili člana domaćinstva.

Postupak za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite pokrenut će i nadležni centar za socijalni rad po službenoj dužnosti, nakon

saznanja ili obavijesti srodnika, građana, organa, organizacija ili zajednica.

Član 110

O zahtjevu za ostvarivanje prava po odredbama ovog Zakona, kao i u postupcima pokrenutim po službenoj dužnosti, rješava u prvom stepenu centar za socijalni rad po mjestu prebivališta korisnika, o čemu donosi posebno rješenje, osim ako o pravima iz odredaba ovog Zakona ne rješava drugi organ uprave.

Član 111

Prava iz ovog Zakona, izuzev prava utvrđenih po osnovu propisa o radu mogu ostvariti lica koja imaju prebivalište, odnosno boravište u Kantonu, najkraće šest mjeseci.

Član 112

O žalbi na rješenje prvostepenog organa u vezi ostvarivanja prava po ovom Zakonu rješava nadležno ministarstvo.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 113

Prvostepena rješenja kojim se utvrđuju prava po ovom Zakonu povremeno podliježu reviziji.

Reviziju po službenoj dužnosti vrši nadležno ministarstvo.

Ako je protiv prvostepenog rješenja izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

Rješenje o reviziji i žalbi iz stava 3. ovog člana ne odlaze izvršenje rješenja.

Član 114

Prvostepeni organ čije je rješenje u reviziji poništeno i predmet vraćen na ponovni postupak donosi novo rješenje.

Novo rješenje podliježe reviziji u kojoj se ispituje da li je novo rješenje u skladu s razlozima zbog kojih je ranije rješenje poništeno.

Ako protiv rješenja prvostepenog organa koje podliježe reviziji nije izjavljena žalba, a revizija ne bude izvršena u roku od 3 mjeseca od

dana isteka roka za žalbu, smatra se da je revizija izvršena i da je data saglasnost na prvostepeno rješenje.

Član 115

U postupku provođenja revizije prvostepenih rješenja nadležno ministarstvo po službenoj dužnosti traži nalaz i mišljenje od komisija iz člana 9. ovog Zakona.

Član 116

Kada u postupku revizije bude izmijenjeno prvostepeno rješenje, to rješenje ima snagu od prvog dana narednog mjeseca od dana donošenja.

Član 117

Pravo na socijalnu zaštitu pripada korisniku od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Korisnik prava po ovom Zakonu dužan je prijaviti svaku promjenu koja je od uticaja na ostvarivanje i opseg tog prava u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

Član 118

Korisnik prava po ovom Zakonu koji je ostvario primanje na koje nije imao pravo dužan je vratiti primljene iznose, ako je to pravo ostvario:

a) na osnovu netačne izjave ili podataka za koje je korisnik znao ili morao znati da su netačni;

b) na neki drugi nezakonit način ili u opsegu većem od onog koji korisniku pripada;

c) zbog toga što nije prijavio nastale promjene, odnosno okolnosti koje utiču na prestanak prava ili opseg njegovog korištenja.

Vraćanje primljenih iznosa neće se tražiti nakon 24 mjeseca od dana kada je data netačna izjava ili dostavljeni netačni podaci, odnosno od kada su nastale promijenjene okolnosti.

Centar za socijalni rad može ovisno od okolnosti i ocjene cjelokupne finansijske i porodične situacije u kojoj se osoba nalazi:

a) tražiti vraćanje primljenih iznosa u ratama;

b) tražiti vraćanje manjeg iznosa;

c) osloboditi osobu obaveze plaćanja cijelog iznosa.

Član 119

Isplate po ovom Zakonu vrši nadležni centar za socijalni rad u skladu sa ovim Zakonom.

O izvršenim isplatama vodi se propisana evidencija.

Centar za socijalni rad je dužan nadležnom ministarstvu pravdati raspodjelu doznačenih sredstava kvartalno.

Centar za socijalni rad također je dužan nadležnom ministarstvu redovito dostavljati po jedan primjerak izdatih rješenja i ugovora sklopljenih sa socijalnom ustanovom, hraniteljem, odnosno drugom osobom u skladu s ovim Zakonom.

Član 120

Apsolutna zastara potraživanja utvrđenih ovim Zakonom, pred nadležnim sudom iznosi tri godine i teče od dana dospijeća obaveze utvrđene rješenjem nadležnog organa, odnosno institucije.

Član 121

Osobama koje se nađu u stanju socijalne potrebe s područja drugog kantona pružit će se odgovarajući oblik socijalne zaštite od strane nadležnog centra za socijalni rad, odnosno nadležne općinske službe socijalne zaštite i omogućiti povratak u mjesto prebivališta.

Za pruženu zaštitu i izvršene usluge obračunat će se troškovi i fakturisati nadležnim organima - službama drugih kantona, odnosno općina.

Osoba kojoj se ne može utvrditi prebivalište ostvaruje potreban obim socijalne zaštite koji su za korisnika najpovoljniji.

VI FINANSIRANJE SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Član 122

Sredstva za finansiranje socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom osiguravaju se u skladu sa propisima

Federacije i Kantona iz:

- budžeta Federacije (ukoliko postoje obezbjeđena i osigurana sredstva);

- budžeta Kantona;

- budžeta općine;

- ulaganja osnivača;

- privrednih i uslužnih djelatnosti ustanove;

- ličnog učešća korisnika i njegovih srodnika;

- legata, poklona i zavještanja;

- drugih izvora u skladu sa propisima.

Član 123

Iz kantonalnog budžeta finansiraju se oblici socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom:

- stalna novčana pomoć;

- novčana naknada za pomoć i njegu drugom osobom;

- osposobljavanje za život i rad;

- hraniteljska naknada i naknada za izdržavanje hranjenika;

- smještaj u ustanove socijalne zaštite;

- civilne žrtve rata;

- naknada plaće ženi majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće,

- porođaja i njege djeteta;

- novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu;

- jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;

- pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojilje;

- rad ljekarskih i drugih stručnih komisija u prvom i drugom stepenu.

Iz budžeta Kantona finansiraju se ustanove i institucije koje osniva Kanton.

Kanton može finansirati ustanove, institucije, udruženja, fondacije i sl., a koje se osnivaju radi zbrinjavanja određenih kategorija korisnika socijalne zaštite i koje su od značaja za unapređenje i provođenje socijalne i dječije zaštite u Kantonu.

U skladu sa mogućnostima Kanton će finansirati reprezentativne organizacije osoba sa invaliditetom i civilnih žrtava rata te udruženja socijalnog i humanitarnog karaktera na način i po postupku utvrđenim odredbama ovog i federalnog zakona o organizacijama i reprezentativnim organizacijama osoba sa invaliditetom i civilnih žrtava rata.

Član 124

Iz općinskog budžeta finansirat će se:

- centar za socijalni rad i ostale ustanove socijalne zaštite koje osniva općina;

- druge materijalne pomoći iz člana 20. ovog Zakona;

- usluge socijalnog i drugog stručnog rada;

- kućna njega i pomoć u kući;

- općinska invalidska udruženja u skladu s mogućnostima općina;

- posebni psiho-socijalni tretman trudnica i bračnih parova koji žele djecu;

- smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja;

- osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja;

- druga prava iz socijalne zaštite, koja svojim propisima utvrđuju općine.

Ukoliko se iz općinskog budžeta slabije razvijenih općina ne može u potpunosti isfinansirati rad centra za socijalni rad (plaće i materijalni troškovi), nedostajuća sredstva u skladu sa mogućnostima će se obezbijediti iz dijela kantonalnih budžetskih sredstava predviđenih za finansiranje slabije razvijenih općina.

VII NADZOR NAD PROVOĐENJEM ZAKONA

Član 125

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona, drugih propisa i općih akata donesenih u skladu sa ovim Zakonom, nadzor nad zakonitošću rada ustanova i stručni nadzor vrši Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, izbjegle i raseljene osobe.

Član 126

Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog Zakona u svim njegovim segmentima vrši kantonalni inspektor za socijalnu zaštitu i humanitarne poslove.

VIII KAZNENE ODREDBE

Član 127

Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj ustanova kao pravna osoba ako:

1. protivno odredbama ovog Zakona uskrati ili ograniči korisniku prava koja mu pripadaju;

2. omogući korištenje prava osobi kojoj pravo ne pripada po ovom Zakonu ili mu ne pripada u tom obliku;

3. ne primi osobu koju uputi centar za socijalni rad, odnosno nadležna služba za upravu;

4. ne otkloni nedostatke utvrđene u vršenju stručnog nadzora u roku utvrđenom rješenjem (član 39.);

5. ne vodi propisane evidencije (član 41., 99.);

6. ne omogući ovlaštenoj osobi vršenje neposrednog nadzora (član 79.).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba u ustanovi novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM.

Član 128

Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba ako ne vrši isplatu naknade plaće (član 98., 99., 100.).

Za prekršaj i stava 1. ovog člana kaznit će se poslodavac - fizička osoba novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba kod poslodavca koji je pravna osoba novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM.

Član 129

Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba, odnosno poslodavac fizička osoba ako za vrijeme "Dječije nedjelje" ne naplaćuje i ne uplaćuje novčane iznose utvrđene odlukom Vlade Federacije BiH u skladu sa članom 95. federalnog zakona i članom 122. i 123. ovog Zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba kod poslodavca koji je pravna osoba novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM.

IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 5/00)

Član 130

Dosadašnji korisnici koji su ostvarivali prava, kao i osobe koje su podnijele zahtjev za ostvarivanje prava za koje nije donijeto rješenje po propisima o socijalnoj i dječijoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata dužni su u roku od 2 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava u skladu s ovim i federalnim zakonom.

Osobama iz stava 1. ovog člana koje ne podnesu zahtjev u roku iz stava 1. ovog člana prestaje dalje ostvarivanje prava.

Član 131

Ovim Zakonom općinska vijeća preuzimaju prava i obaveze osnivača nad službama socijalne zaštite centara za socijalni rad na svom području i dužne su do 31. 12. 2000. godine osnovati javne ustanove centre za socijalni rad i izvršiti pripremne radnje za početak rada JU, u skladu sa ovim Zakonom i Zakonom o ustanovama.

Osnivanjem centara za socijalni rad i njihovim upisom u sudski registar prestaje rad JU Kantonalni centar za socijalni rad Bihać.

Član 132

Sredstva, opremu, dokumentaciju, službenike i namještenike zatečene u radnim jedinicama - službama socijalne zaštite JU Kantonalni centar za socijalni rad Bihać preuzimaju novoosnovani centri za socijalni rad iz člana 131. ovog Zakona od 1. 1. 2001. godine.

Član 133

Nadležni ministar će u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti propise iz svoje nadleženosti utvrđene ovim Zakonom.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana primjenjuju se postojeći propisi, ako nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom.

Član 134

Postupci za ostvarivanje prava započeti prije stupanja na snagu ovog Zakona koji nisu završeni okončat će se po odredbama ovog Zakona.

Osnovna prava utvrđena članom 90. ovog Zakona, izuzev prava iz stava 1. tačka a), ostvaruje se u skladu sa ovim Zakonom od 1. 1. 2001. godine.

Član 135

Danom stupanja na snagu ovog Zakona, prestaje primjena Zakona o socijalnoj zaštiti ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 9/98), koji se do dana stupanja na snagu ovog Zakona primjenjivao na teritoriji Kantona, izuzev propisa iz člana 133. ovog Zakona.

Od dana 1. 1. 2001. godine stavlja se van snage Odluka o osnivanju JU "Kantonalni centar za socijalni rad Bihać" ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 9/98).

Član 136

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona".

Član 137

Prečišćeni tekst Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom sadrži:

Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službeni glasnik USK", broj: 5/00);

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službeni glasnik USK", broj: 7/01);

Zakon o izmjeni Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službeni glasnik USK", broj: 11/14);

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službeni glasnik USK", broj: 23/18);

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službeni glasnik USK", broj: 15/20);

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službeni glasnik USK", broj: 10/23);

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službeni glasnik USK", broj: 15/25).

Član 138

Prečišćeni tekst Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom primjenjuje se od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Unsko- sanskog kantona", a važnost njegovih odredbi utvrđena je u zakonima koji su obuhvaćeni prečišćenim tekstom Zakona.

Samostalni članovi Zakona o izmjenama i dopunama
Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom

("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 7/01)

Član 41

Korisnici koji su ostvarili naknadu plaće ženi-majci u radnom odnosu i novčanu naknadu za vrijeme porođaja žene-majke koja nije u

radnom odnosu po propisima koji se primjenjivao na teritoriji Kantona do stupanja na snagu ovog Zakona, završit će ostvarivanje započetog prava po odredbama ovog Zakona.

Svim dosadašnjim korisnicima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, koji su ostvarili prava centar za socijalni rad po službenoj dužnosti, izdat će nova rješenja u skladu sa ovim Zakonom i ako na to imaju pravo.

Licima koja su podnijela zahtjeve za ostvarivanje prava, kao i po službenoj dužnosti započeti postupci povodom kojih nije donijeto rješenje po propisima koji su se primjenjivali do stupanja na snagu ovog Zakona, završit će se po odredbama ovog Zakona.

Član 42

Ministar nadležnog ministarstva će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti akta iz svoje nadležnosti utvrđene ovim Zakonom.

Član 43

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona".